

Mărturisirea unui spirit critic

Spiritul obtuz suspectează spiritul critic. Spiritul obtuz este imnic. El are capacitatea de a privi realitatea numai dinspre bine, ovaționându-l. Suspectează spiritul critic că privește realitatea numai dinspre rău, ignorând binele. El suspectează ca fiind pus mai ales pe șicană, uitând că nemulțumiții au împins lumea înainte. În toate domeniile !

Nemulțumiții nu sînt mai puțin afectivi, ci dimpotrivă, sînt persecutați de o sensibilitate care îi smulge din comoditate, le crează, uneori, stări de tristețe, durere. Viața lor ar fi fost evident mai liniștită, dacă vibrația lor afectivă n-ar fi existat, nu i-ar fi împins la luptă cu inerția.

Imnicul încearcă să ne convingă că trăiește în cea mai bună dintre lumi, grija lui cea mare fiind aceea de a o păstra așa cum este. Schimbarea îl sperie. Lîncezeala, nu. Stagnarea, nu. Mînte senin !

În ceea ce mă privește, nu uscăciunea sufletescă m-a oprit în zona satirici. Nu lipsa de participare la tot ce se petrece în jurul meu. Dragostea de țară și de popor (nu mă sfîșie să repet aceste cuvinte aparent banale), zic, dragostea fără limită față de această țară și de acest popor îmi alimentează spiritul critic. Sufletul meu este topit în ființa poporului român, această dragoste fiind mîndria mea cea mai mare. Mîndria mea funciar țărănească, pentru că structura mea sufletească e a unui țaran de stepă ialomițeană.

Unii prieteni îmi spun — de cele mai multe ori, amuzați — că sînt un patriot „de modă veche”, referindu-se la vibrația mea ușor exagerată cînd este vorba despre ceva care atinge ființa acestui popor. De aceea, nu-mi este indiferent ce se întîmplă cu valorile și cu starea lui morală, ce mutații psihice suferă, ce schimbări se produc în aspirațiile lui. Mă apasă o imensă responsabilitate — ca pe cei mai mulți oameni din această țară, dealtfel. Atitudinea „miticistă”, „șmecheră”, „ușoară”, „spirituală”, „superioară”, „indiferentă” mă irită. Nu ne jucăm cînd punem mîna pe creion, fiecare după puterile noastre. Nu știu cît talent am, dar

gravitate și responsabilitate, da. Cred că pe scriitor trebuie să-l preocupe problemele politice ca pe un om politic. Reacționează prin alte mijloace la evenimente și realități, dar la fel de responsabil. Iată de ce nu-i este permisă cunoașterea „după ureche” a politicii.

Spuneam că spiritul critic poate apărea uneori mai distant afectiv față de realitatea înconjurătoare. Eroare ! Fiecare drumă po care o povestește comic îl afectează profund. Există chiar prejudecata că spiritul critic e orb în fața lucrurilor pozitive a vieții. De aici, ușoara lui mizantropie. Eroare ! E vorba despre tristețea pe care i-o provoacă sentimentul imposibilității de a eradica definitiv răul, dușmanul lui cel mai acerb, și care are o putere de regenerare uimitoare.

Seriu aceste rînduri în ajunul unei mari aniversări a poporului nostru : 23 August. Sufletul meu este încălcat de multele și minunatele realizări materiale, sociale, umane, pe care le văd la tot pasul. Simt demnitatea spirită a poporului român în ansamblul celorlalte popoare, franchețea unor atitudini, efortul său de a dobîndi un viitor pe măsura meritelor. Nici cea mai mică dintre înfăptuirile acestor 35 de ani n-a trecut pe lângă mine fără să-mi fi provocat acel fior pe care ți-l dă numai bucuria adevărată. Dar nu trebuie să ne mîndrim numai cu realizările noastre ! În planul conștiinței, drumul este și mai greu. Iar aici, pe acest și mai greu drum, ne simțim utilitatea și noi, oamenii de artă. Nu numai a viitor mai îndestulat este visul nostru, ci unul în care individul să trăiască și să gîndească liber, frumos, superior, rafinat. Abia atunci putem spune că am făcut pași mari spre socialism.

Iată de ce eu, spiritul critic, aplecat să observe mai ales ipocrizia și micimea umană, dorința de înăvțire și uitarea spiritului revoluționar, la unii dintre aceia care ar fi trebuit să-l cultive cu pasiune, eu, cel care strîng dinții a ciudă ori de cîte ori văd că realul nu atinge pretutindeni și oricînd idealul, ridic paharul la această mare aniversare a poporului român și-i urez un viitor pe măsura sufletului său nobil, viitor pe care, fără îndoială, și-l va făuri.